

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
Külföldön előfizetésben évi...
Magyarországon előfizetésben évi...
Egyes szám ára 12 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a 1917-es
Évnap utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-utca 2.
A szerkesztőség kéziratok vétele
adására vagy megőrzésére nem
vállalhat.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

XIII. évfolyam 160. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 július 14.

A német válság.

Hindenburg Berlinben.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: Hindenburg vezértábornagy és Ludendorff gyalogsági tábornok, főszállásmester a császár parancsára ma Berlinbe érkezett.

A német trónörökös tárgyalásai.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A trónörökös valamennyi párt vezérét kihallgatta. David szocialista képviselőt is kihallgatáson fogadta, ami politikai körökben nagy feltűnést keltett. David kijelentette, hogy őszintén és nyíltan feltárta a politikai helyzetet. A trónörökös megatartása valamennyi képviselőre kedvező benyomást gyakorolt.

A francia kormány és a német válság.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A francia kormány egy rendkívüli minisztertanácsban foglalkozott a német válsággal és a német szocialistáknak stockholmi kérdőpontokra adott válaszaiival.

Kerenszki a fronton.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Kerenszki orosz hadügyminiszter a galíciai fronton van s a legelső árkokban tartózkodik s támadásra tüzezi a csapatokat. Azokat a tiszteket, akik taktikai hibákat követnek el, azonnal megrendszabályozza. Egy finn hadosztályparancsnokot ily hiba miatt megfosztott állásától.

Kormánybiztosok az orosz hadseregben.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelenti a Pétervári Távirati Ügynökség: A kormány elhatározta, hogy minden főparancsnokságnál katonai kormánybiztosot nevez ki, hogy a hadseregben felmerült politikai kérdéseket megoldja.

A nemzetközi konferencia tárgyai.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az augusztus 15-iki nemzetközi konferencia tárgyai lesznek: a háború és az internacionale, azután a nemzetközi szocializmus békefeltételei és ezek keresztülvitele, továbbá a lehető leggyorsabb békekötés utja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 13.

A képviselőház ülését ma délelőtt 11 kor nyitotta meg Szász Károly elnök.

A Ház harmadeszori olvasásban elfogadta a tegnapi letárgyalott javaslatokat.

A Ház legközelebbi ülése akkor lesz, ha a főrendiház is letárgyalta a javaslatokat.

Juriga Nándor személyes kérdésben kért szót, de az elnök nem engedte meg, mert a napirend már meg van állapítva.

Ezzel az ülés véget ért.

Szász Károly elnök kijelentette, hogy a jövő héten csak formális ülés lesz, ha majd a főrendiház letárgyalta a javaslatokat. Ezután a Ház önmagát fogja elnapolni s nem királyi kísérettel lesz elnapolva. Valószínű, hogy a jövő héten a főrendiház letárgyalja a javaslatokat s a jövő szombaton következik be a házfelosztás.

Tisza hadbavonul.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) A Nap jelenti: A tegnapi ülés folyamán munkapárti körökben az a hír terjedt el, hogy Tisza visszavonul a politikától és mint ezredes a harctérre megy, hogy pártjának a választói jog kérdésében akciószabadságot biztosítson. Híre jár, hogy Andrássy is visszavonul a politikától, mert a magyar politika irányától már rég elkedvetlenedett.

Élelmezési miniszterium?

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Hír szerint a Közélelmezési Hivatalt élelmezési miniszteriummá szervezik s élére gróf Hadik Jánost állítják tárcanélküli miniszteri címmel. Ha a terv nem sikerül, a Közélelmezési Hivatal vezetője Bartha Albert alezredes lesz.

Lemondott az indiai államtitkár.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Lord Chamberlain indiai államtitkár az alsóházban bejelentette lemondását.

Hindenburg értekezett a képviselőkkel.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hindenburg és Ludendorff a császárnál történt kihallgatás után a birodalmi gyűlés összes pártjainak 2-2 képviselőjét fogadták. Azután a trónörökösrel értekeztek. Berlini hírek ezeket az értekezéseket a kancellárváltsággal hozzák összeköttetésbe.

Jól értesült körök tarthatatlannak mondják a kancellár állását. A megváltozott helyzetet a nemzeti szabadelvűek állásfoglalásának tulajdonítják. Az esti lapok megírják, hogy a kancellár lemondását a császár elfogadta. A Lokal-Anzeiger, mely most ismét megjelenhetik, azt írja, hogy a nemzeti szabadelvűek kinyilatkoztatták, hogy a kancellár megmaradásáig megoldhatatlan a helyzet. A kancellár személyében a békekötés legnagyobb akadályát látják. A lap megáfolyja, hogy a centrum hozzájárulásával enyhült volna a helyzet.

A pártok tanácskoztak az ülésen a belső és külső politikai helyzet bizonytalansága felett. A birodalmi ülésen a költségvetési bizottság ülését elnapolták. A bizottságban nem is jelent meg a kancellár. Helfferich kijelentette, hogy a kancellár sürgős ügyek miatt nem jelenhetett meg, de a jelenlevő államtitkárok hajlandók a kérdésekre válaszolni. Erre a bizottság azt válaszolta, hogy elnapolja az ülést. A birodalmi gyűlés plénuma szintén elnapolta magát, de megbizta az elnököt, hogy a szükség szerint hívja össze.

A csehországi németek szétválást követelnek.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Reichsrath és az urakkáza csehországi német tagjai határozatban kijelentik, hogy a dinasztiahoz hű elemek együttműködését szükségesnek tartják. Békét akarnak teremteni és az együttműködés lehetőségét a másik néptörzsszel, de ez csak világos kettéválás által lehetséges és tökéletes önkormányzattal. A csehországi németeket a helyzet komolysága és a hűség a szövetség megkötésére kényszeríti.

Borzalmas orosz veszteségek.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Halicsnál az oroszoknak az eddigieket messze felülmúló veszteségeik voltak. A tisztii állományban beállt veszteség nagyobb s nem áll arányban a legénység veszteségével.

Mitaunál lesznek a főhadműveletek.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: a Times írja: Mitau környékén fontos hadműveletek várhatók.

Az oroszok Lemberget akarják.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Novoje Vremja írja: Az oroszok az offenzívát csak addig folytatják, míg sikerül elérniök Lemberg elfoglalását.

Visszavert orosz támadások.

Keleti harctér. Budapest, július 13. (Hivatalos) Romániában és József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonalán élénk ellenséges felderítő tevékenység.

A Lomnica állásnál több orosz előretörést visszavertünk. Volhyniában hirszerző osztagaink tevékenysége helyenkint élénk csatározásra vezetett.

Olasz és délkeleti harctér. Budapest, jul. 13. (Hivatalos) Változatlan. *A vezérkar főnöke.*

Az esti Wolff-jelentés.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: A Champagneban tart az élénk tűz. Keleten a tüztevékenység a Zlota-Lipa és Narajoka között megnövekedett. A Dayesztértől délre a helyzet kissé csendesedett. Kalusztól délre változatlan.

Visszafoglalt francia árkok.

Berlin, július 13. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A fiandriai és az Artola arcvonal több szakaszán jó létsági viszonyok mellett a tüzérség erős volt. Nieuporttól keletre Yperntől délkeletre Hullucanál és a Charpetól délre visszavertünk ellenséges előretöréseket.

A német trónörökös hadserege. A Champagne nyugati részében a tüzérség harci tevékenysége ismét jelentősen fokozódott és a Meuse balpartján is nagy hatást ért el. Este tüztevékenység. A 309-es magaslaton rohamosztagaink gyors nekirohánással ismét elfoglalták azokat az árkokat, amelyeket az ellenség július 8-án visszafoglalt.

A megszálló őrséget leterítették, egy részét foglyként hozták magukkal. A június 28-ai harcokban négy kilométer szélességben elfoglalt állások hozzájuk számítva az előtért is, ezzel újra teljessé birtokunkban vannak. Prunaynál heves ellenhatás dacára egy felderítő előretörésünk alkalmával foglyokat és zsákmányt szállítottunk be.

Albrecht württembergi herceg hadserege. A helyzet változatlan. Az ellenség számos légi harcban 17 repülőgépet veszített, további kettőt tüzelésük folytán. Lovag Tucsak főhadnagy, aki július 12-én két ellenséges repülőt tartott le, tegnap egy kettőt leghegyes lövésével 16 ik légi győzelmet aratta.

Élénk harci tevékenység.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonal. A Duna mentén Smorgonnál és a Szarp mentén a harci tevékenység élénk volt. Lucktól nyugatra felderítő előretörésünk következtében időnkint szintén feléledt.

A Dayesztértől délre a Lomnica vonal több helyén megbiúsítottuk az orosz támadásokat.

József főherceg vezérezredes harc-vonalán és Mackensen tábornagy arcvonalán heves tüzelés után ellenséges felderítő osztagok többször előretörték állásaink ellen. Mindenütt visszavertük őket.

Macedóniai front.

A Nidze Planinától keletre sikeres bolgár előretörések következtében a szerbek ellenátmadást intéztek. Ezek nagy veszteségekkel maghiúsultak.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Bruzsilov terve maghiúsult.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Az orosz haditudósítók szerint Bruzilov terve az volt, hogy Lemberget visszafoglalja és visszacsúrtja a központi hatalmak haderőit. Nyílt mázón eskria folytatni a harcot, hogy álló harcban leküsse az ellenséges haderőket, hogy neküldhessnek csapatokat a nyugati harctérre. A véres áldozat ellenére nem haladtak előre.

A város elismerése dr Cziffra Kálmánnak.

Megfestetik az arcképét.

— A közgyűlés második napja. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap folytatta esztendőnkön megkezdött közgyűlését.

Mindjárt az első napi jegyzőkönyv hitelesítése után dr Cziffra Kálmán főispán levelét mutatta be a tanács, amelyben Nagyvárad város törvényhatóságától a főispáni székből való távozásra alkalmából bocsátatott.

A törvényhatóság minden tagja teljes szívvel fájlatja dr Cziffra Kálmán távozását, mert a kiváló férfi rövid főispáni működése dacára, jeles egyéni tulajdonaival általános tiszteletet, ragaszkodást vívott ki a teljesen kiérdemelte azt a meleg ünnepeltetés, amelyben tegnap a város közgyűlése, bár távollétében részesítette. A törvényhatóság minden politikai árnyalata részéről hájás elismeréssel nyilatkoztak meg dr Cziffra Kálmán jeles egyéniségéről és érdemeiről, amelyet jegyzőkönyvbe iktattak a arcképének a város háza részére való megfestését határozták el.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnököl.

A törvényhatósági bizottság tagjai közül kevesen voltak jelen.

A főispán bucsuja.

A tanács bemutatja dr Cziffra Kálmán levelét, amelyben bucsuzik a törvényhatóságtól. A bucsu levelet már korábban közzétették.

Ezre vonatkozólag a tanács a következő javaslatot terjesztette a törvényhatóság elé:

Dr Cziffra Kálmán lemondott főispán ur bucsuját amiképpen bemutatjuk, tesszük ezt mély sajnálkozással afelett, hogy a választott politikai viszonyok folytán állásától megváljunk.

A távozó főispán ur hivatali működésének ideje alatt a város tisztviselői karával szemben a legnagyobb jóindulattal és szeretettel viselkedett, a város közügyeiben pedig mindenkor fradhatatlan buzgalmat s a társadalmi akciók iránt nemcsak a legmelegebb érdeklődést, de a legteljesebb együttérzést is tanúsította.

A lefolyt egy év alatt, mit a város felai között a főispáni székben töltött, minden tetteivel és cselekedeteivel csak növelte és öregbítette azon szeretetet és osztatlan tiszteletet, melylyel a város társadalmának minden egyes rétege őt a város főispánjává való kinevezése alkalmával fogadta.

Nagyvárad város tanácsa tehát úgy véli, hogy a tek. törvényhatósági bizottság osztatlan és őszinte óhajának ad kifejezést akkor, midőn javasolja, hogy a távozó főispán urnak működéséért hálás elismerést és köszönetet szavazzon, érdemeit jegyzőkönyvében megörökíteni és arról a főispán urat külön átiraton értesíteni méltóztatassék.

Dr Hoványi Géza nagy figyelem közepette szólal fel. Meggyőződése, hogy Nagyvárad minden polgára hasonlóan érez a lemondott főispánnal szemben, mint ő és mindenki a törvényhatósági bizottságban elfogadja a tanács előterjesztett javaslatát. Mikor dr Cziffra Kálmán elfoglalta a főispáni szé-

ket, kifejezést adott reményeinek a főispán iránt és el kell ismerni, hogy ezek a remények nemcsak valóra váltak és teljesültek, hanem felül is múltak azokat, amiket hozzá fűztünk. Dr Cziffra Kálmán maga a munka és kötelességteljesítés és amikor a két eseményt említjük, az ő egyéniségét ünnepeljük. Az ő eseménye iránt érzett tiszteletnek kell kifejezésre jutni, mert amit a város élén töltött, az erőteljesen bevéssé vált az emberek szívébe és igazi példát nyújtott minden polgárnak arra nézve, hogyan kell a kötelességteljesítésben eljárni. A válasz az alkalommal nehéz, de Cziffra Kálmán olyan szellemet honosított meg és hagyott itt, ami méltó egy érdemekben gazdag, igaz emberhez.

Dr Olasz Béla előadja, hogy a függetlenségi pártnak is van néhány szava a tanácsai előterjesztéshez. A világháború kelő közepén foglalta el dr Cziffra Kálmán a főispáni állást, amely ma már nem nobilis officium, nemcsak külső dísz és fény, mert a kötelességek egész halmaza teszi tartalmassá. Nagyvárad város főispáni székébe teljes munkaképességet és tudást kellett belevinni és dr Cziffra Kálmán minden képességgel meg volt áldva, amit az állás igényel. Erdemes jérfit küldött ide az akkori kormány, aki egyéni kvalitásait és lelkének tiszta tulajdonságait hozta közzénk. Kedvessége és jellems legendája volt ennek a városnak a polgárai között és amikor a nyilvánosság előtt elmordja ezeket a függetlenségi párt elismerésének, őszinte szeretetének és igaz nagyrabecsülésének ad hangot.

Dr Medvigy Gábor szól a napirendhez és elmondja, hogy tradicionális szokás az eltávozó főispánok arcképének megfestése. Cziffra Kálmán csak rövid ideig volt a város élén, de számos és jelentős érdemet szerzett. Ennek köszönhetően indítványozza, hogy a közgyűlés dr Cziffra Kálmán arcképét a tanács terem számára festesse meg.

Dr Friedländer Samu szerint igaz, hogy dr Cziffra Kálmán kevés időt töltött a város élén, de néla az éveket a szeretet és a munka pótolja. Szívesen fogadja el a tanács javaslatát Medvigy Gábor indítványával kiegészítve.

Rimler Károly polgármester kimondja a határozatot, hogy Nagyvárad város törvényhatósága Cziffra Kálmán távozó főispánnak működéséért hálás elismerést és köszönetet szavazzon, érdemeit a jegyzőkönyvben megörökíti és arcképét megfesteti.

A bejelentési hivatal kezeléséről szóló jóváhagyott szabályrendeletet, valamint a rendőrfelügyeleti díjakról szóló jóváhagyott szabályrendeletet meghirdetik.

Pártolják Győr sz. kir. város közönségének a gabonaellátás ügyében és Versce város közönségének nyereszterményvásárlás engedélyezése és az őrési vámnak nyeresztermény helyett készpénzben való leróvhatás

értékében a kormányhoz intézett felirato, továbbá a fogyasztók országos szövetségének a fogyasztók érdekeinek védelme tárgyában a magyar országgyűlési képviselőházhoz intézett feliratokai.

Az ideiglenesen Nagyváradon székelő nagyszabedűi gör. kel. főegyházmegyei konzistoriumok eltározása alkalmából küldött köszönő iratot tudomásul vették.

Az élelmezési ügyosztály jelentése.

A tanács betérjesztette a közlelmezési ügyosztály negyedévi működéséről szóló jelentést.

Schwarcz Izidor airtant szólal fel, hogy írjon fel a város azirádot, miszerint bárhol lehessen gabonát a szükségletre beszeresni.

Biró Márk hosszabb beszédében elismeréssel van az élelmezési ügyosztály működésével szemben. Csak két dologban van hiány: a cukorban és burgonyában. Meg kell szüntetni a boltok előtt való ácsorgást. Hiányos az elosztás. A zöldséget maximálják. A cserekereskedésre hívja fel a figyelmet; dohányért lehet élelmezést venni. Ezt szüntessék meg. Az üzleteket védő körzetek szerin osztják be. A cukrot és burgonyát árulják a kereskedők.

Schwarcz Izidor indítványozza, hogy a boltok előtt való ácsorgás megszüntetésére intézkedjenek.

Dr Hoványi Géza a közlelmezést Nagyváradon kielégítőnek tartja. A közigazgatási tisztviselők helyzete nehéz, ezen kell segíteni a fizetésük felemelésével.

Dr Friedländer Samu a tartalék gyűjtést ellensz. Rideg elbánásban részesítik a kereskedőket. Megfosztják a megélhetésüktől őket, mert mindent a város tart a kezében. Módot kell találni, hogy az élelmiszereket a kereskedők árulják.

Balogh Döme a takarmány hiányáról és drágaságáról beszélt. A széna-piacon a lakosság nem jut takarmányhoz, mert amit a vidékről behoznak, a katonaság rögtön elveszi a megállapított áron s ezért a vidékiek tartózkodnak a széna behozataltól s így a polgárság nem kap az állatai részére takarmányt. Majd a városi üzletek személyes részéről tapasztalható gorbombaságokra hívja fel a főjegyző figyelmét s az ellen orvoslát kér.

Kiss Dávid a városi hús üzletek késői kinyitását kárthatatja s kéri, hogy korán nyissanak s inkább csak fél napig legyenek nyitva a húsüzletek. Ezután a zöldséggel és a gyümölcsösökkel szót piaci uszora ellen beszél. Még a városi zöldség eladásnál sem tartják be a megszabott árakat. A hatóság ezek ellen mit sem tesz. Kéri, hogy a piaci uszora ellen erőlyesen járjanak el.

Lukács Ödön köszöni a kritikát. Ha hibák vannak, azok nem a jóakaraton mulnak. A csereüzlet a háború következménye, keresset lehet ellensz tenni, de szigorusan ellenőrzik. Osekély a jogkör a magakadályozására. A magas kísérleti számalérot kényes-részből rendelte el a kormány. Ez évben ez is kedvezőbb lesz. A burgonya elítást függetleníteni akarják a Burgonya Központtól s ez iránt felirtak. Ha engedélyesek, mindenki egész évben pontosan megkapja a járandóságot. A zöldség termés elkészett, amiből sok kára volt a városnak. A bécsiak magas árakat adnak a zöldségért, ezért drága itt is. A kormány most Zöldség Központot létesít.

Dr Hoványi Gyula: Akkor lesz Központ, de nem lesz zöldség. A mostani időjárás folytán olcsóbb lesz a zöldség. — A gyümölcsárakat is maximálják s felhívták már a rendőrséget, hogy annak betartására felügyeljenek s általában nagyobb gondot fordítsanak a piaci rendre. Kellőleg kifejti eután, hogy a tartalék tökére szükség van, az esetleges vesztéseknek a fedezésére. — A miniszteri rendelet szerint is a tartalék csak a közlelmezés ja-

visszafordítható. A hatósági üzleteknek a legelőbbig való nyitvatartásáról intézkedni, valamint az iránt is, hogy a személyzet kellő udvariassággal legyen a közönséggel szemben. Arra nézve, hogy kevesebbet mérnek ki, konkrét adatokat kér. Aki nem udvarias, vagy kevesebbet mér, megtorolják; az ilyen alkalmazott nem maradhat a város szolgálatában. Személyesen meggyőződött, hogy az üzletek előtt felbomlás a munkásoknál és az új köntés eladás köztudottan van. Ennek megsemmisítését támogatják a hatóságok. — Majd a hatósági ellátásról szól. Ennek az az előnye, hogy mindég van áru és mindig tudják, mi a készlet. Ha kereskedőknek adjuk ki, ez nincs meg, mert annyi fizetettel nem lehet naponként leszámlálni. Inkább ácsorogjon a közönség, mint ne legyen készlet. Vannak fontos cikkek, amelyeket a hatóság nem adhat ki a kezéből. Más cikkek kiadása tervébe van véve. A tszkarmányellátásra felhozott bajok igazak, már át is írta a katonai parancsnoksághoz. Tskarmány különben lesz, mert a város 8000 métermázsza szénát szerezett be. — A városi üzletek körzeti beosztása a szegény nép érdekében is helyes, mert nem mindenkinek van pénze, hogy egyszerre mindent bevásároljon.

Dr. Medvigy Gébor előadása után találja, hogy a jelentést minden negyedórán beadják. Indítványozza, hogy minden félórán terjesztés az előzetes elnöki ügyosztály jelentést. Többek felzáróítása után elfogadják a jelentést Schwarz Isidor és Medvigy indítványával. A közgyűlést ma, szombaton folytatják.

A gyorstalpaló.

Végre becsukódnak a színház ajtói a nem lép fel több műkedvelő a hivatalos számára rendelt deszkákon.

Ami az elmúlt években ment, az éppen elég volt. Nem mindenki találta meg az utat Tóth Elekhez, aki a jelentkező muzeafit vagy muzealeányt így fogadta:

— Néző, ez nem pálya, ez a színház, ez a legutolsó foglalkozás. Színház akar lenni? Előbb akassza fel magát. Ha nem sikerül, szután még megpróbálhatja.

Am sokan másfelé mentek és színésznők lettek. Egyik tehetségtelen kezdő a másik után lassan, verseteket a játékmesternél, meg a táncmesternél, meg az énekemesternél. Természetesen: fizetett, mint a köles. Tele volt a város akácos- és egyéb illattal, az új tehetség hozta magával a szél is vitte hamar.

Nemelyik odáig vitte, hogy fellépett, egyrésze már a kapuzál megjárta, be csukták előtte; volt, ki vendégszerepelt a akkor derült ki, hogy az iskola, ahova járt, csak amolyan gyorstalpaló, valamint ráütöttek, ráragasztottak csirizsel, a a színpadon szegénykéről leestett a folt, meglátszott a nagy hiány, a talentum — helye.

Volt, ki tag lett. Hamar leoperálták a színpadról. Volt, aki ruhákkal állott elő, a ruha üres volt, nem töltötte ki a tehetség, a hivatottság, a folyton és újból megújuló alkotó művészet. A drága ruha nem takarta el a nagy hiányt, ürességet, szegénységet, vége, volt, nincs. Egy már majdnem odáig jutott, hogy fellépett. És akik idáig se jutottak: Pédig már elfogyott a pénzük.

Nem kell a színpadra se szegény, mert nem ovelten talentu nos, se gazdag, mert a pénz még mindig nem tehetség. És jelentkezik magától, kiold az aszfalt alól, a piacon, az ur semmittevésből kivánczolnak a levegőre. Nem kellődik el a művész. Csak nem kell behívni a gyorstalpalóba.

Politikai helyzetkép.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, július 13.

Határozott képet nyer a politikai helyzetről, aki egybeveti mindent, amit a parlamentben történik, amiről a sajtó ír, amiről a pártkörökben tanácskoznak és amit a fővárosban megforduló vidékiek nyilatkozataiból a közérlelést tükröz vissza.

A legsemebből tünnet bizonyos faszült várakozás, megérzése igen nagyarányu, messze kiható jövőbeli eseményeknek. Ez az körélatúkat áthatja az a tudat, hogy nevezetesen új korszak előtt állunk és hogy igen sok függ politikai magatartásuktól.

Másik — már konkrét — fővonás a külpolitika szoros kapcsolata a belpolitikával. A világháború negyedik éve küszöbén kormányfőinknek úgy látni, hogy belügyeink intézése nem lehet független a külső küzdelem rendkívül tapasztalataitól, viszont belső berendezkedésünk nagy, esetleg döntő hatással lehet a külpolitikai helyzetre alakulására. Más szóval: az a meggyőződés létezik hatalmukban kerülni a közvéleményt, hogy a hősi előszeltes tanúsága és eredménye gyaradást megunk iránt való kötelesség a népek minél szélesebb rétegeit felruházni a alkotmányos élet jogával, másképp pedig az elleneségeinkkel való békakötést is megkönnyítheti — egyesek szerint — a demokrátiás irány. Ez a fel fogása úgy a jelenlegi kormányfőinknek mint a munkapártnek is; eltérés köztük a részletekben van.

Annál föltűnőbb az a harmadik fő vonása a helyzetnek, hogy míg a külpolitikára nézve teljes az egyetértés a magyar politikai pártok közt, addig a belpolitika szervezatos kérdésének részleteiben áthidalhatatlannak látszik az ellentét. Ezt alig tudják megmagyarázni azok, akik úgy ítélnék, hogy a belső és a külső politika ma szorosabban függ össze egymással, mint valaha.

A helyzetnek ebből folyó negyedik jellemző vonása az, hogy a legközelebbi fejlemények elősorban a munkapárt elhatározásaitól függenek. Ha a munkapárt szembeszáll a kormány szándékával a nem engedni készülni a választójogi reformot abban a mértékben, ahogy a kormány tervezte, akkor igen eltérő vélemény szerint nincs más mód, mint a Ház feloszlata és a nemzeti válság elhárítása. De vannak, akik lehetőséget tartják a két ellentét átidalását. Így vélekedik pl. Hadik János gróf is a Magyar Hírlapban megjelent cikkében és vélekedést támogatni látszik Hegedüs Lőránt munkapárti képviselőnek az a kijelentése, hogy ő az általános választási jog híve.

Hegedüs Lőránt kijelentette, hogy négy előfeltétellel mellett hajlandó megszavazni az általános választójogot. Az ő négy feltétele az:

1. A közigazgatás államosítása.
2. A nemzeti politikában több, igen kívánatos tényező, úgy a nemzetijségek pénzügyeinek, mint egyháziak terén. Helyesen mondotta: „Lehetetlennek tartom, hogy az ország egy része be legyen hálódva olyan pénzügyi intézetekkel, amelyeknek igazgatói együtt szoktak ki a menekülő oláhokkal.”

Idáig a beszéd egészen okosan ment. Jött azonban a

3. pont. Követeli Hegedüs, a kötött birtokok parcellázását. Tudjuk, hova szót a szónok szép hegedű szóban. A háború vége felé jár, a bankoknak új seft után kell nézniük — a mi lenne jobb üzlet, mint a kötött birtok szétosztása? Pedig ha Hegedüs ur valamit osztogatni akar, össze szét a házatérő hősök a dadiszövegök és árak közt a nagybankok és központok összezsébeli háború harcait.

4. Negyedik előfeltétel: a béke. A béke előtt Hegedüs csak az ipari munkásoknak adna választójogot, ami nyilvánvalóan a pesti szocialisták szervezottségének orájára vezethető vissza.

Erdélyesen egéddé a Budapest Hírlap legutóbbi veséirokta. Ez a lap, Tiszáké organuma, egyenszen félti a munkapártot attól, hogy Tiszá a frontra készül.

Tiszát egyenesen nékülözhetetlennek minősíti a munkapártban. Valóban, ha Tiszá bevonul katonai szolgálatára, az a parlamentti erőviszonyokban kiszámíthatatlan eltörölődésekre vezethet.

Áremelés a városi csokoládénál.

Tegnap nagy meglepetés érte a család anyákat, akik a városi fűszerüzletben úgy nevezett „háztartási”, Stollwörk-csokoládét akartak vásárolni. Ugyanaz a csokoládé, amely a múlt héten kilóáért (Rész csokoládé) 24 korona volt, az esős idő beálltával 32 koronára emelkedett.

A csokoládé, mint ismeretes, kitűnő tápszere, a háborúban is nagyon bevált a katonák jobb híján napokig elvannak csokoládén. A mai cukorszük világban a gyermekeknek elsőrangú tápszere, mert édes, tápláló és erősítő. A város arzállóján külön-külön husz koronájával szerezte be a 24 koronáért árusította, a tiszaszéges 20 százalék kereskedői haszonnal.

Július elején a nagyváradi kereskedők értesítést kaptak, hogy a csokoládé: 26—28 30 korona eladási áron szerezhető be. A kereskedők akiknek kifogyott a készletük, az új szállításokat már a felszemelt áron felelték meg a a csokoládé kilóját 30—32 koronáért árusították. A város elsőbudszeva hivataláról, hirtelen felszemelt a husz koronán beszerzett csokoládé árát 32 koronára a megtörtént, hogy ugyanabból a csomagból, melyből a sorok trója előtte való nap 24 koronáért vett csokoládét, mássnap 32 koronáért adták egy kilót.

A város nem követheti egy kereskedő példáját a nem emelheti az áru eladási árát a régebben beszerzett partékánál. Ha kifogyott az áru a város is drágábban szerezte be, akkor emelhet. Mert például hogyan festene az, ha a város a 12 koronás rizkástt csak azért, mert a magánforgalomban 72 korona az ára, esen az áron adná? Ugye, az lehetetlen. A város altruista alapra kell, hogy cselekedjék.

Azt mondják, hogy az ily módon előállott nyereséget a más árucikkeknél felmerült veszteségek pótlására használik fel. De miért kellett veszíteni a sajton? Mert a sajtot gondozni kell; megörkezés után letakarítani, sós vízzel lemosni, begyűszelni a hűvös pincébe tenni. Mi történt a városi hollandi — sajttal? Összeesett, megolvadt, megindult, folyt. Ideges asszonyok borsongva álltak meg az üzlet kijárata előtt:

— Rettenetes! Utánam jön a sajt. Miért kellett veszíteni a fűgén? Mert drágán tartották, s inkább szaradjon össze, minthogy eladják.

A fűge férges lett, ma is ott van, holott sok szegény család ifju sarja megetté volna illő áron.

Miért kellett hirtelen tudni a norvég szárdinián? Minden 5 ik doboz lyukacs volt, a szárdinián, amely különben sincs olajban, megromlott, ucat számára vitték vissza a verők. Ki vette ezt a szárdiniát?

Mos a lipót mérí a város 12 koronájával kilóáért, a fűszereket pedig a 8 korona 60 filléres ár köti. Ez is képtelenség.

Egyik úrnál utána megy a város a piac árak, mint a csokoládénál, a másikat elnyomja a kereskedőket. A lipót a város Zilyonban 7 korona 60 filléért szerezheti be.

Ugy halljuk, kakaót tart a város és kereskedőket vizsgálhatja meg, hogy jó-e a valódi. Nincs a városnak vegyőse?

Mindazokról bizonyára nincs tudomása Lukács Odón főjegyzőnek, hanem az az avatlan kereskedelem ellenes szellem érvényesül, amelyet mindig neki kell féken tartani. Ez az a szellem, amely két balkezettel dolgozik: egyikkel emeli a csokoládé árát, a másikkal ostromot ad a kereskedőnek s erre eltűnik a ostrom.

Elvitték falra, más városba — koronájával.

Aki nem tudott a vasuti lopásokról.

A RSt valószínű vasutas telep, a máv. altisztjeinek jórésze ott lakik. Ezeknek egyik bevásárló helye Reich Antal füzterkereskedése, a Szaniszló utca legvégén. Ebbe a boltba ment be egy darabon Rácz Károly vasutas s kínált egy zsák búzát megvételre.

— Mennyiért adja? — kérdezte Reich Antal.

— Makszimális áron, vásárolt Rácz a nagy szerencséje volt Reichnek, hogy tényleg makszimális áron vette meg a búzát. Ezért ugyanis mint országos került a fővárosban, mert a búza lopott volt.

A törvényszék elnöke: Ember Géza táblabíró, bírái: Jackovits Gyula és Fábry Gusztáv jegyzője: Fluck Dzsózsef dr., ügyész Nesztor József dr., védő: Uj Zsiga Miklós dr.

Eltök közli, hogy Rácz Károlyt már elítélte a bíróság hat havi börtönrre, Rócut 14 napi fogházra. A vád 10 kassora és egy zsák hagymára is szól, de az ügyészség elhárítja a vádat, mert a hagyma nem volt lopott, a gyanúsított vasutas felmentették.

Reich Antal elmondja, hogy fényes nappal vette a búzát a nyílt folyosón tartotta, Rácz azt mondta neki, hogy egy vasutastól vette a búzát.

Elnök: De mikor a rendőrség nyomozni kezdett a Ráczné elment magához, azt mondta neki, hogy a búzáról ne beszéljenek.

Reich Antal: A vasutasoknak megengedték, hogy vidéken összevásároljanak mindent s behozzák. Azt hittem, hogy ebből való.

Ehrlich Imre rendőrfogalmazó igazolja, hogy Reich mindjárt megmutatta a folyosón a búzát.

Reich Antalné sirva mondja el, hogy nem tudtak a vasuti lopásokról, csak azután olvastak egy hírlapi cikket.

Most Magó Dsmeter vádlott után kutat a bíróság. Akta akta után kerül elő, végre rákadtak, hogy ez a vádlott is volt tartózkodó szabadságra helyezték s katonának ment. Felügyesztik az eljárását.

Nesztor József dr. ügyész a vádat Reich ellen eljűti. A vasut nem kíván kártérítést a lopott búzáért.

Itt írjuk meg, hogy legközelebb egy nagy vasuti lopás ügye kerül főtárgyalásra a nagyváradi kir. törvényszék előtt.

Üzembeszűntetéstől tart a gázgyár.

A szénhidrogén arra indította a németországi gázgyárak elnökét, hogy a hadügyi hivatali főnökökben beadvánnyal forduljanak. Ebben szeket mondja:

— Az egy évtized óta gyors fellendülésnek örvendő gázipar a háború következtében egészen reaktivált fejlődést ért el. A gáz a szó legteljesebb értelmében közkinccsá vált a népnek. Először azért, mert a gáz közgazdasági nagy jelentőségének megismerése mindinkább terjedt: hiszen a gástermelés képzett a szén legkedvesebb kihasználását és a melléktermékek fontos hazai feladatok teljesítésénél nélkülözhetetlenek, — másodszor azért, mert a nagy petroliumhiány és fűtőanyag beszerzésnek nehézségei évről évről 100.000 és még új fogyasztót biztosítottak a német gazdaságnak, legutóbb egy év alatt 800.000 fogyasztó. Jólal több mint 30 millió ember van Németországban rántalva a gáz használatára, különösen pedig a fűtőgázra.

A múlt évi óta azonban kellemetlen akadályok jelentkeztek a gástermelés terén. Munkahely- és kocsihány, a szállítás talterhelése, vagy elzárása következtében a szállítás nem megfelelő mennyiségű elmaradnak és így sorozhatatlan a gázművek készletei is. Ezen készletek szűrése pótlásuk mielőzideig nem sikerült, miért is a termelés megszorítása következett be, melynek képa nemcsak a vállalatnak, de főképpen a fogyasztó körében is. A fűtési idők befejezése után a gázművek üzemeltetése nemcsak hogy nem javult, hanem továbbra is jelentékenyen rosszabbodott. Ezen terülatlan állapot idejében való enyhítésre iránti remény mindinkább halványodik és a jövő kilátásai mindinkább bizonytalanok. Ezért fordul az egyet a hadügyi hivatali főnökökhez, hogy figyelmébe sjelejje a helyzet szörnyű nehézségeit és hogy részletesen a gázművek őszel várható üzembeszűntetésének a birodalom belsőjében való súlyos és beláthatatlan következményeit.

A helyi fűtőanyag ellátás alapját a gázművek képezik. Ha nem tudnak teljes erővel dolgozni, nemcsak a gáz és a koksizhiányok, hanem minthogy a hiányzó gáz költséges és hátramaradott szénrel kell pótolni, hiányzik a szénmennyiség lényeges mennyisége is. Ezért a gázműveknek őszel való ellátása a legfontosabb követelmények közé tartozik és valójában egyenértékű a szénben való tekarékosággal.

A dolog feltehetőleg, ha megakadályozni tudjuk a szénhiányt a katasztrófától. Ezért fordul az egyet a hadügyi hivatali főnökökhez: lépjen közbe rendelkezésre álló minden eszközzel azért, hogy a gázművek üzemeltetésének felállítására minden szükséges melléklettel azonnal megkezdhető legyen.

Ezt a németországi gázgyárakra vonatkozó helyzetképet a nagyváradi gázgyárra is vonatkoztathatjuk, amelynek veszélye a szénbeszerzés nehézségeit olyképen tudta leküzdöni, hogy nagyobb mérvű korlátozást nem kellett életbe léptetni. Mint értesülünk, a szén-ellátási viszonyok a gázgyárnál napról napra rosszabbodnak a ha rövid időn belül gyökeres változások nem történnek, úgy a helybeli gázgyár kénytelen lesz a fogyasztást határozottan korlátozni s nemcsakára beszüntetni.

A gázgyár ugyanis Szilészlárból, ahonnan 40 éve kapja a szenet s jó összeköttetése van, május 28. óta nem kapott csak egyetlen vagon szenet Karwinból. Havonta 20 vagonnal kellene kapni. Elmaradt tehát 28 vagon szén. Lupányból 6 vagon szenet rendeltek s ebből 4 vagonnal sok utánjárásra

tegnap érkezett meg az értesítés, hogy utnak indították. Mikor érkezik meg, nem lehet tudni. A szénhiányt csak két hétre elegendő s ha idejkorán nem érkezik szén, beszüntetik az üzem.

A katonai térparancsnokság, a kereskedelmi és iparkamara, a hadügyminiszterium közbenjárta, de eddig szenet nem tudtak kieszközölni. Ajánljuk a tanács figyelmébe, hogy vessen latba befolyását, segítse a gázgyárt a szén beszerzésénél. Most már nem megacérdeke a vállalatnak a légszennyező zavarok és korlátlan szolgáltatás. Az bizonyos károsodás.

Hogyan lepleztek le egy szalonnadrágitót?

Amikor a fejelentőt és a rendőrtisztviselőt letartóztatják.

Egy fiatal nagyváradi ügynök a napokban fejelentést tett a rendőrségen, hogy a környékbeli gyárvállalatokat és tanyákat maximális áron felül elsodott rossz minőségű szalonnával árasztják el. Meg is nevezte az árdrágitót: egy szar és szalonnadrágitó szalmolyéber.

A szalonnadrágitó lakásán — aki különben jelenleg katoná s mint tiszthelyettes teljesít szolgálatot a fronton s éppen néhány napi szabadságra jött haza — tegnap reggel megjelent két meglehetősen elegáns öltözött ur és bemutatkoztak. Az egyik a mezőtelegi mézeségető vállalat vezetőjének nevezte magát és Markovits nevet viselt, a másik pedig mint könyvelője szerepelt. Markovits elmondta, hogy szalonnára van szüksége alkalmazottai részére. Az ügynök kijelentette, hogy van szalonnája és szívesen áll rendelkezésére. A könyvelő kijelentette, hogy minden áron vesznek szalonnát. Meg is kötötték az alkut, vásároltak 4 méssa szalonnát bilogrammokbanként 16 koronájával.

A könyvelő elővette tárcáját és kifizette az egész összeget: 6400 koronát, ami a szalonnáért járt.

Markovits egy pár percet távozott, amint mondta:

— Gyak a kocsimat nésem, kérem!

Közben a szalonnát felrakták egy társzekerre s a vevők már éppen bucsuzni akartak, mikor két civilruhás ember toppant be a lakásba:

— A törvény nevében!

Dienes István és Kelemen András detektívek voltak a hivatalos vendégek. A detektívek nem tekintették sokat, hanem lefűltek a vásárlókat, akik maximális áron jóval felül vették meg a szalonnát, amit nyomban lefoglaltak és beszállították a rendőrségre.

Míg a detektívek intézkedtek s a szalonna ügynökét kihallgatták, Markovits ur megszökött s csak a könyvelőjét sikerült a rendőrségre előállítani. A könyvelő hiába rimázkodott, hiszba csapkodta magát a földhöz: irgalom nélkül előállították János Gyula tb. rendőrfőkapitány elé.

Mikor a rendőrségre megérkeztek, a nagyok (aki szintén valók ment) meglepetés látták, hogy Markovits ur már ott járkal a folyosón. Meg is szólította:

— Hát Mariovits ur miért lógott meg?

Markovits mosolygott, amikor odalépett és udvariasan bemutatkozott:

— Pardon, uram! Én nem vagyok Mar kovits...

— Hát kicsoda ön?

— Fülöp Pál rendőrtisztviselő!

As ügyök meglepetve témaszódott a kardjára:

— Hát a szalonna, a vásár, a pénz?...

— Arra szükség volt uram, a nyomozás érdekében! Sajnálom, hogy így történt, de hát a törvény, törvény... — fejezte be a diskurzust Fülöp Pál.

— Mert ami a történelemből kitűnik, a vásárlók nem voltak mások: mint a rendőrtisztviselő és a feljelentő, aki a pénzt kölcsönözte a nyomozás sikere érdekében.

As ügynek Czeglédy István rendőri büntetőbíróval lesz folytatása, aki a szalonát zár alá vette. A szalonba ügyök szal védékesik, hogy 5 és 13 koronáért vásárolta kilogrammját, tehát nem sokkal fizettek többet érte.

HIREK

*** Esterházy a királynál.** Budapestről jelentik: Esterházy miniszterelnök holnap egész nap Bécsben marad. Holnap jelen meg a királynál kihallgatáson. Gróf Károlyi Mihály szintén Bécsbe érkezik, hogy értekezék Czernin gróf külügyminiszterrel.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Eitvel Jenő 37. gye. bel. nyugalmazott őrnagyot és Kubich Ferenc 37. gye. bel. tart. főhadnagyot a legfelső dícséreléssel tüntette ki.

*** Házasság-felbontás.** A „Társaság” írja: Borosjenői és aszegedi Ifjabb Tisza István gróf és keresetszegi és adorjáni gróf Csáky Ilona között fennálló házasságot az utóbbi kérelmére jogerős egyházi ítélettel érvénytelenek mondották ki. Mindkét fél újabb érvényes házasságot köthet.

*** Értekezlet a villamos ügyben Velencén.** A velencei polgárok és munkások vasárnap délután fél 4 kor értekezlet tartanak a villamos vasut ügyében a Rölich-féle vendéglőben (Koloravári utca 94. sz.) A hozandó határozat közérdekű s azért a közzététel kéri, hogy minél számszerűbben jelenjenek meg az érdekeltek.

*** Nagy ékezerlopás Békéscsabán.** Tegnap táviratilag értesítették a rendőrséget, hogy Békéscsabán tegnapelőtt délután özevgy Junger Sámuelné ékezerüzletét feltörték s mintegy 40 000 korona értékű értéktárgyakat elloptak. A gysnu egy 20—22 éves magas barna borotvált arcú fiatalemberre irányul, aki a bolt körül ólálkodott.

*** Egy vasutas tragédiája.** Tegnapelőtt éjjel egy Reithoffer József nevű vasuti fékesőt hoztak be a bñharmegyei kórházba a Budapest felől jövő vonattal. A vasutas fején nyílt seb tátorgott, ismeretlen módon koponyatorést szenvedett. Eddig eszméletlen állapota miatt nem volt kihallgatható, társai pedig, akik sérülésére nézve esetleg felvilágosítást adhatának, még nem tértek vissza. Állapota életveszélyes. Családja Nagyvárádon a Nyilgész telepen lakik.

*** A firma.** Moskovits Mórné álitot tegnap a büntetőbírótság előtt azért, mert a férje által vesztett üzletébe odaadta a nevét s a cég orőfibe ment. Kats Jakab és a többi tárú igazolta, hogy az üzlet forgalma 30 000 koronát is meghaladta, de könyveket ennek dacára nem vezettek, ezenkívül mikor már fizetésképtelen volt a cég, három végrehajtást vezettek a cég ellen. A törvényesség az asszonyt vétkes bukás miatt 100 korona pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette. Az ítélet jogerős. A büntetőtanács elnöke volt Ember Géza táblabíró, jegyzője Fluck Dzsó dr, ügyész Nasztor József dr, védő Kádár Elek dr.

*** A Püspök fürdő** egyike lett a legnépszerűbb magyar fürdőhelyeknek a mai nehéz viszonyok mellett is, amelyek kellemetlenül befolyásolják a fürdőhelyeken való kényelmes tartózkodást; a Püspök fürdőben gondtalan nyarat töltbet a vendég, mert a fürdő szűlis igazgatója, Komcsik Alajos fáradhatatlan törekvéssel biztosította vendégeinek teljes ellátását minden tekintetben. A legfőbb dolog az, hogy az étkezés a Püspök fürdőben a legjobb, a vendégeknek nem kell nélkülöznie semmit, a fürdőhely étterme ellátja a vendégeket a legjobb ételekkel. A fürdő uszodája a legkifűnőbb és legkényelmesebb. Emellett ebben a fürdőben nem a káosz uralkodik, amely ha befészkelődik egy gyógyfürdőbe, kellemetlenül teszi az ott tartózkodást. A Püspök fürdőben otthonosság, családiaság és urú társasági a gyógyulást.

A kereskedelmi és iparkamara értesítései. Van szerencsénk az érdekeltekkel közölni, hogy a m. kir. ministerium 1909—1917. M. E. számú rendelete a gyspjukészeletek forgalombahozatalát korlátozó 1157—1917. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában a következőket rendel: Az 1000 kg. nál nagyobb bruttó súlyú készletekre is kiterjesztetik a gyspjukészeletek és a csaszott gyspjaszóbör (prémhör) hulladékok forgalombahozatalának korlátozása és az értük követelhető legmagasabb árak megállapítása tárgyában kiadott 1157—1917. M. E. számú rendelet 4. §-ának az a rendelkezése, hogy azokat a gyspjukészeleteket, amelyek egyes minőségűeknek bruttó súlyá 1000 kg. vagy annál kisebb, a Gyspjukészpont megkezdülte és ezen az alapon a felajánlónak ajánlatot tesz és megegyezés esetében a félle végleg elszámol. Ennek megfelelően az idevett rendelet 4 §-ának az a további rendelkezése, hogy az egyes minőségűekint bruttó 1000 kilogrammon felüli tételek egyenkint gyártás kimutatnak és azok minőségét és végleges árát a Gyspjukészlő Bizottság állapítja meg, csak az esetben nyer alkalmazást, ha a felajánló és a Gyspjukészpont között a felajánlott gyspjukészlő vételárára vonatkozólag nem jön létre megegyezés.

U. a. miniszter a 2197—1917. M. E. sz. rendelet módosítása tárgyában a következőket rendelte el: A len és lenkőfonsi készletek, továbbá a len és felhenszövelek bejelentésének, valamint feldolgozásának és forgalombahozatalának újabb szabályozásáról 299—1917. M. E. sz. a. kiadott rendelet 2. § a olyképmódosítottatik, hogy az 1917. évi május hó 31. napja után 2 havonkint teljesítendő készlet bejelentéseket újabb intézkedésig az 1917. évi július—szeptember—november hó utolsó napján volt állapot szerint mindenkor a reá következő hónap 10. napjáig köldendők be a lenipari bizottság utján a keresk. miniszterhez.

U. a. miniszter ur közölte, hogy a m. kir. ministerium 390/1917. M. E. sz. rendeletében meghatározott Budapesti Katonai Börtvértéki Intézet iroda helyiségei V., Nándor u. 2. sz. alól IV., Molnár u. 58. sz. alá helyeztettek át.

*** Ujsághordónóket felvesz a Tiszántúl kiadóhivatala.**

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, kelengye nem-műek tisztítása. Fekete festés első-rendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kalfestő, vegytisztító és gőzmosóglyárában
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—53.

*** Eladó** Bethlen és Kaszárnya u. ca sar kán egy írtalmérséssel ellátott üdültnáz előnyos fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár r. t. Nagyvárad, Bémer-tér 2

*** Keresünk egy gépirónót** állandó alkalmazásra. Akik a gyorsítást tudják, elő-yben részesülnek. Folyamodványok eddigi gyskorlat és fizetési igény megjelölésével a Nagyvárad város villamos műve címre ker-retnek.

*** Betegtoló kocsi** megvételre ker-restetik. Petrányi Ferenc, Csengeri utca 2.

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
Telefonszám 827.

*** Butorozott szobák** rövidabb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadók. Felvilágosítással szolgál a szobakezélő. (Zöldfa-épület.)

*** Kisebb lakóház** 90 öles felezen udvarral eladó. Csáka Gizella, Velencei part 21 szám.

*** Kisdó** Rimanóczy-utca 13. számú házban 4 utcai ezcba, 1 udvari szoba konyha és mellékhelyiségekben álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évk augusztus 1-től. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki-utca

SZINHÁZ

Heti műsor:
Szombat délután: Mátyás Miska 50-ik előadása.
Szombat este: Az eszed apja. (Sik Bacsó bucsuja.)
Vasárnap délután: Az aranyember.
Vasárnap este: Csárdáskirály. (Szabeni Margit bucsuja.)

Rákosi Ferenc bucsuja. Tegnap ismét bucsu est volt a színházban. Rákosi Ferenc bucsuzott: a színház kiváló komikus, aki rövid egy évi ittléte alatt egészen sokat köthetett össze azokból a sikerekből, amelyeket különkőző szerepeiben szer-tott. Ugy az operettekben (Luxemburg grófja, Kis gróf, Három a kisicány, Ártatlan Zsuzsi stb.), mint a vígjátékokban (Bernát bácsi, Dollárpapa) sok-sok kabineta-litással ragyogtatta pázar, de mindig főszerepét a nagyvárad közönség állandó elismeréssel honorálta a Rákosi kivételes művészi tehetségét, s a tegnap esti forró

lapok méltó betetőzői voltak az 6 rövid, de emlékeztető nagyváradi pályafutásának.

Mágnás Miska jubiteuma. Szombaton délután a Mágnás Miska kerül színpadra. A kifizető operettnek ez lesz a jubiléus, ötvenedik előadása.

Sik Rezeő bucsuja. Már is imponáló arányokban veti előre arányát az a ma esti finomság, amelynek keretei között Sik Rezeő, a társulat kiváló drámai művésze elbucuszik a Szegelyi színház társulatától és köszönőjátékot. A publikum körében gyűjtés indult, amelynek eredményeként hatalmas babékoszort nyújtanak át Sik Rezeőnek, mellyel a társulat tagjai is érzékeny bucsút vesznek az előadás folyamán. Sik Rezeő ma este egyik legpompásabb színpadában: az Ezerd apja című operetta című színpadban bucsuzik.

Az Aranyember. Jókai Mór híres drámája legközelebb vasárnap délután kerül színpadra.

Szebeni Margit, a társulat fiatal, temperamentumos szubrettje, vasárnap este tartja bucsufelülből az ez alkalommal harmadik előadásra szánta kerülő Csárdáskirálynőben.

A karzemélyzet jutalomjátéka a jövő hét hétfőjén, s az 16. sz. színház, amely alkalommal Lumpácus Vagabundus kerül színpadra. Érdekes és izgalmas az előadást az a nagyszabású kabaré, amely a darab körében játszódik le! A karzemélyzetnek kivárták Sz. Zsigmond Annát, dr. Tóth Kálmánét, Török Margitát, Vajszovszky Vilma, Csillag Emokyé, Bisari Sándort és Hussár Imrét a kabaréműsorban való fellépésre megnyerel.

URANIA mozgó- színház	Szombat
	A fekete Pierot dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

APOLLÓ mozgó- színház	Szombat
	A X leonói csata
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

VIGADÓ mozgó- színház	Szombat, vasárnap
	Uj műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

Legújabb táviratok.

Megujult az oroszok harca.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállás jelenté: Halasztól délre helyi harcok. A Dnyesztertől délre az oroszok tüzrségi tevékenysége megujult.

Orosz jelentés foglyainkról.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A hivatalos orosz jelentések szerint a július 8-9-10-iki harcokban az oroszok 10000 embert fogtak el, 80 ágyú, százkötőanyag, és több 12 nehézsúlyú.

KÖZGAZDASÁG

Vásári árjegyzék:

	Árak	Forgalom
Tiszta buza	K 41:50	mm.
Rozs	33:50	"
Árpa	33:—	"
Zab	40:—	"
Tengeri	30:—	"
Burgonya	—26	"
Borsó	1:40	"
Lenosa	1:40	"
Bab	—76	"
Köleskása	2:00	"

Liszt.

Láng	K 1:08
Zsamblye	—70
Fehér kenyér	—54
Barna kenyér	—50

Takarmányféle.

Szóna fuvarral 100 kg. ként	K 50—60
Szalma	—
Alom szalma fuvarral 100 kgként	12:14
Zsupszalma	—
Lucerna v. lóhera	60—80

Tüzifa.

Bükk ürkm. fuvarral	K 35
Tölgy	35
Cser	40

Vegyesek.

Marhasus I. osztályu	K 880
Óbor literje	6
Uj bor	4
Szilvapálinka literje	10
Szusz literje	12—11:50
Mész mm. kint	36
Szalonna kg.-ként	9:60
Vereshagyma	—70
Fokhagyma	5
Barna kenyér	—50
Szalonna, nyers friss	9:60
Köleskása kg.-ként	2
Sertésus	740
Juhús	560
Egy liter kóla	—50

Jószágok. — Szarvasmarhaféle:

	Árak K-ban	Forgalom
II. oszt. jármoskór	3000—6000	60 drb
III. "	2000—4000	132 "
Vágómarha élőszul kilója	4.00—4.20	110 "
Fejőstehén	900—3000	216 "
Vágótehén kilóként	3:50—4	120 "
1 éves fűszörjü	600—1000	46 "
" öltörjü	540—450	52 "
Veres borjú kilóként	3:00—4:50	48 "
Birka és kecske	150—200	180 "
Bárány párja	90—110	60 "
Bivalyókór	2400—3600	8 "

Lovak:

1 pár kocsió	K 3000—6000
1 " igasló I. oszt.	2000—4000
1 " " II. "	1600—3000
1 " " III. "	800—2000
1 drb 1 éves esikó	400—8000

Forgalom volt 510.

Sertések élőszul kilója:

Malac párja	K 220—640
1 éves sertések párja	400—640
2 "	600—1000
1 drb hasas knca	600—1000

hízott sertés kilója: 6:80

Falkássertések:

Forgalom sertésből: Süldő	90 drb
Hízott 240—300 kgr.	K 6:80 6 "
Félhízott 100—160 "	drb 22 " 6: 12 "
Vegyeskönyű	8. 20 "
Malacféle	86 "

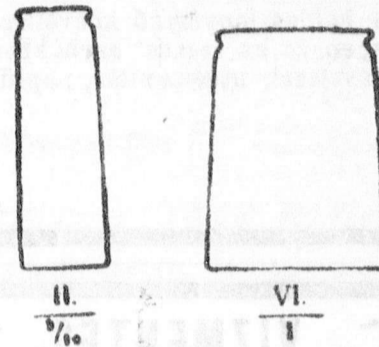
1 és 2 évesek 110
Tenyésskocák. 22

90 kilón felüli hízott sertéseknél a vételár páronként 45 kiló élet és 4 százalék levonása mellett fizetendő.

A hízításra nagyon gyenge, kevés felhajtás mellett alacsonyabb árakkal sikerült adás-vételt eszközölni.

NYILTTÉ.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Befőttés és uborkás üvegek megérkeztek minden kivitel és nagyságban Eladás nagyban és kicsinyben.

Vizespohár finom csiszolt üvegből	—26
Borospohár finom csiszolt üvegből	—28
Sörspohár finom csiszolt üvegből	—30
Vizeskancsó finom csiszolt üvegből	2
Borospalack finom csiszolt üvegből	2
Cukortartó színes finom csiszolt üvegből	2
Sótartó kristály finom csiszolt üvegből	2
Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből	3
Befőttésfogóval finom csiszolt üvegből	3
Vizeskészlet színes finom aranyozással	5
Boroskészlet színes finom aranyozással	4
Söröskészlet színes finom aranyozással	4
Likörkészlet színes finom aranyozással	4
Tésztakészlet finom majolika színezéssel	5
Kávékészlet színes finom aranyozással	10
Teáskészlet színes finom aranyozással	10
Mocakészlet színes finom aranyozással	10
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	12
Ebédőkészlet színes finom aranyozással	40

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek Konyha felszerelési áruk. Főzőedények. Táblaüveg. Porcellánárak. Répkeretezés művészi kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés. Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

Főszervező: Földes szervező: **KRÜGER ALADÁR** **PAPP KÁROLY**

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
 Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fanyerdő közvéllez a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszobák nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszázsanitár, napi fürdő, homokkupa. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérlője.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stera palota.
 Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztároveuszky-u. 2. Nagyhidfő
 Telefonszám 14-55.

VIZMENTES

vaggon- és szénatakaró ponyvák mérsékelt áron kölcsön adtnak

Faludi és Elek cégnél

Nagyvárad, Kossuth Lajos u. 16.
 Telefonszám 14-86.

Főtelep: Budapest, Nagykorona utca 22.
 Sőtörnyem: Ségel, Budapest.

Használt és új zsákot nagyban és kiesben veszünk, legmagasabb árban.

Viszketeg izzadás napégés bőrhámlás rüh és sömör bőrbaj, fekély daganat és sebek ellen biztos és gyors hatású szer

BORÓKA-KENŐCS

Nem piszkít és teljesen szagtalan.

Kis tégely 3 K, nagy tégely 5 K, családi tégely 9 K. Hozzávaló borókaszappan 4 korona.

Készíti: Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykörös. 132.

Nagyváradon kapható:
NÉMETH PÁL gyógyszer-tárában
 Szent László-tér. (Városháza mellett)

Hájó község előljáróságától.
 XXII-1/1917. ki. szám.

Hirdetmény.

Hájó község határában a kivételes területeken kívül gyakorolható vadászati jog 1917. évi augusztus hó 1-étől kezdődő 12 egymásután következő évre nyilvános szóbeli árverésen Hájó község-házánál az 1917. évi július hó 18. napján d. e. 10 órakor haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltást ár évi 415 korona. Az árverési feltételek a váradszentmártoni körjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Hájon, 1917. június 27-én.

Előljáróság.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű tűzszalon

NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Park-szálloda épületében.
 Interurbán telefon:
 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedi tűzszállítója. Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Tűzők mérték után a legővidebb idő alatt elkészítetnek.

Kiadó azonnal!

Üzlethelyiségek, raktárak, műhelyek, olcsóbb bér mellett hosszabb vagy rövidebb időre.

Nagy Sándor-utca 4. sz.

Vizvezeték és műbádogos munkákat készít, javításokat jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
 Telefon 532.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-i.-nál
 Kolozsvári-utca 62.

Fekete-Györösön Tenke mellett 134 kishold föld tanyával és belsőséggel, melyen szép és megfelelő lakás van, szabad kézből eladó.

Értekezhetni Nagyváradon az
 Általános Takarékpénztárnál.

Vizvezeték-utcán szép kilátással egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.